

Over(-)macht

Oké, er zijn adviseurs die wel erg scherp aan de wind hebben gezeild. Die voor hun cliëntèle inderdaad de Edelweiss bloemetjes aan de rand van de afgrond zoeken. En ja, binnen de gehele beroepsgroep zijn er altijd wel een paar rotte appels te vinden. Maar over welk percentage hebben we het dan? 0,1% van alle belastingadviseurs in Nederland? Of is dat al veel? Toch is er in de maatschappij ten aanzien van de belastingadviseur een sentiment ontstaan dat de wetgever – lees: het ministerie van Financiën, lees: de Belastingdienst – een aardig momentum biedt om zijn arsenaal aan te vullen. Zo streeft de Belastingdienst ernaar boeten te kunnen opleggen aan belastingadviseurs en deze publiekelijk bekend te maken.

Mijns inziens beginnen de verhoudingen zoek te raken. De indruk ontstaat dat de inspecteur optreedt voor het algemeen belang (het 'goede') en dat de belastingadviseur alleen maar uit is op gewin voor zijn cliënt ten koste van de maatschappij (het 'kwade'). Het sentiment van een 'zielige' overheid die continu achter de feiten aanloopt en voortdurend wordt misleid, leidt zowel in de praktijk en jurisprudentie als in de wetgeving tot verharding. Zo waren de verplichtingen jegens de fiscus al verstrekkend, maar worden deze tegenwoordig 'to the max' benut. Bij een boekenonderzoek is het al bijna standaard dat alle e-mails worden verlangd, maar inmiddels worden ook al WhatsApp-berichten opgevraagd. Ieder gerechtvaardigd beroep op privacy wordt bij voorbaat weggehoond.

Ook recente uitspraken van de civiele rechter tonen weinig sympathie voor de fiscale professional. Zo oordeelde Rechtbank Rotterdam (ECLI:NL:RBROT:2017:9390) dat een geadviseerde truststructuur leidde tot wetsontduiking en dus tot aansprakelijkheid van de adviseur. Dat deze telkens had geschreven dat hij geen verantwoordelijkheid nam voor de waarden die werden gehanteerd, noch voor de verdere implementatie van het advies, mocht hem niet baten, terwijl daardoor wel de veronderstelde belastingfraude was ontstaan. Rechtbank Den Haag (ECLI:NL:RBAMS:2018:796) heeft onlangs van het zogeheven open stelsel een geschenk voor de ontvanger gemaakt, als gevolg waarvan een belastingschuld bij de belastingadviseur kan worden verhaald als hij ervan kan worden beticht dat hij de invordering van die schuld heeft gefrustreerd. Ten slotte dan de bestraffing van adviseurs. Het Openbaar Ministerie heeft zijn pijlen gericht op 'facilitators' en de Belastingdienst is momenteel daadwerkelijk gebruik aan het maken van zijn bevoegdheid om aan adviseurs bestuurlijke boeten op te leggen. Niet alleen bij echte fraudegevallen, maar ook in situaties waarin de inspecteur meent dat de adviseur zorgvuldiger onderzoek naar de feiten had moeten doen, alsook bij taxplanningstructuren.

Het heeft er alle schijn van dat de Belastingdienst – en in zijn kielzog de wetgever – van het gunstige tij gebruik wil maken om de beroepsgroep 'eronder' te krijgen en de belastingadviseur om te vormen tot een mak schaap dat zijn functie vervult ten dienste van 'de' maatschappij. Bij iets ongebruikelijks dus altijd melden en bij het adviseren (met name) oog hebben voor de belangen van de schatkist. Poortwachter voor de maatschappij derhalve, in plaats van belangenbehartiger van de cliënt. Aan de individuele belastingadviseur, maar zeker ook aan hun belangenbehartigers de keuze of het oorspronkelijke beroep naar de slachtbank gaat. <<<

Prof. mr. dr. G.J.M.E. (Guido) de Bont

Hoogleraar formeel belastingrecht aan de Erasmus Universiteit, advocaat bij De Bont Advocaten en lid van de redactieraad

